

Slovenski dom

Štev. 233.

V Ljubljani, v četrtek, 9. oktobra 1941-XIX

Leto VI.

Izštevna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvosa: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in sprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Veličasten Ducejev obisk v Parmi

Mussolini izkazuje čast rodbinam padlih vojakov — Navdušen sprejem med kmečkim in delavskim prebivalstvom v pokrajini

Parma, 9. okt. s. Mussolinijev obisk v Parmi je imel izrazito ljudski značaj. Ta značaj je obisku dal on sam s tem, da je med vsem svojim bivanjem iskal osebnega stika z množico, zlasti tam, kjer je redarstvena služba to preprečevala. Komaj je Duce zapazil, da redarji ovirajo množico, da bi se mu približala, je dal takoj ustaviti avtomobil in peš šel do ljudstva, stiskal roko najbolj priprostim ženskam, božal otroke, se pogovarjal s starčki in po bratovski tolkel po ramah možake. To dejanje, ki se je ponovilo mnogokrat, je vso pot vzbujalo velike plamene navdušenja.

Ducejev motorni vlak je privozil v Parmo točno ob 10.30. Tam ga je čakal minister za poljedelstvo in gozdove ter krajevni dostojanstve-

niki. Mussolinija je spremljal glavni tajnik fašistske stranke. Duce je takoj po izstopu pregledal čisto četo pehote in šel na trg pred postajo, kjer ga je sprejelo živahno vzklikanje. Med dvema vrstama vzklikajoče množice se je Mussolini peljal stoji v odprtem avtomobilu ter s smehljajem in z rimskim pozdravom odgovarjal na ovacije ljudstva, ki se je trlo po pločnikih in po oknih.

Ob vznožju spomenika Zmage so bile zbrane rodbine v vojni padlih vojakov. Duce je dal ustaviti avto in je šel pozdravljati rodbine hrabrih mož, ki so prelili kri za domovino. Pri tem je prišlo do nadvse gniljivega prizora vdanosti do Mussolinija. Mnogim ženam so obraz orale solze.

Številne matere in vdove padlih so se približale Duceju, ki jim je ljubeznivo stiskal roke, božal najstarejše, jemal v naročje otročice ter izražal rodbinam spoštovanje in ljubezen, s katero jih obdaja fašistska Italija. Kakor povsed drugod, je Mussolini tudi tu hotel poudariti, da velja njegov prvi pozdrav rodbinam padlih in ranjenih.

V nadaljnjem se je Mussolini dolgo zadržal v kmečkem domu, ki ga zdaj delajo. Na poti od tam se je pogosto ustavil in govoril naravnost s fašisti in z ljudstvom. Marsikje je prišlo do genljivih dogodkov, ki kažejo vdanost malega človeka do Mussolinija.

Ko je ob 11.20 prišel na kmetijo Santa Eurosia, ga je sprejelo petje revolucionarnih himen, ki so jih prepevali kmetje in kmetice. Kmečko ljudstvo se je zbralo na širni trati, prepevalo boje in delovne pesmi in se spremljalo z orglicami. Kmetiji Landini je Duce izročil »zlati klas«, odlikovanje določeno za tiste kmete, ki se posebno izkažejo v žitni bitki. Tej bitki dolguje italijansko ljudstvo svoj vsakdanji kruh. Pokrajina Parma je leta 1940. dala 1.320.000 centov žita.

Ko se je Duce poslovil od kmetov, se je vrnil v mesto in obiskal tamšnjo hranilnico. Na trgu Garibaldi pa so se med zvonjenjem zvonov in prepevanjem revolucionarnih pesmi ponavljale manifestacije ljudstva.

Zatem je Mussolini položil venec pred spomenik znanega strokovnega delavca Corridona. Pogovarjal se je s starimi njegovimi sodelavci. Nato si je ogledal nove stanovanjske predele, sezidane namesto poprejšnjih nezdarih in napol podrtih delavskih bivalšč. Zanimal se je za napredek najnovejših del in šel povsod v najgostejšo množico ter se pogovarjal z malimi ljudmi. Povsod je pri tem prišlo do najglobljih izrazov vdanosti in ljubezni.

Obiskal je še mestni park, kjer so bile zbrane mladinske organizacije. Po pregledu teh se je med neprestanimi navdušenimi manifestacijami vrnil na postajo. Od ondot se je odpravil v Salsomaggiore, pregledal organizacije in pozdravil kmečke množice, nato pa obiskal pridobivališče metana ter povsod dujal navodila za nove naprave.

Roosevelt piše Stalinu

Berlin, 9. oktobra. s. Ob posvetu med Anglijo, Zdrženimi državami ter Rusijo v Moskvi, je načelnik ameriškega zastopstva izročil Stalinu posebno sporočilo predsednika Roosevelta. Nemški poročevalski urad pravi, da je iz zanesljivega vira dobil besedilo tega sporočila, ki da se glasi:

Dragi moj prijatelj Stalin!

To pismo Vam bo izročil prijatelj Harrimann, ki sem ga pooblastil, naj vodi naše zastopstvo v Moskvi. Mr. Harrimann je dober poznavalec Vaših vprašanj in prepričan sem, da bo storil vse, kar bi moglo pogajanja v Moskvi pripeljati do koristnih zaključkov. Harry Hopkins je na dolgo poročal o svojih plodnih in zadovoljivih obiskih v Vašem zunanjem ministertvu. Lahko Vam rečem, da smo vsi globoko presenečeni nad junaškimi dejanji sovjetskih vojsk. Našli bomo primerna sredstva za izdelovanje vojnega blaga in oprave, potrebne, da pobijemo Hitlerja na vseh bojiščih, tudi na sovjetskem. Rad bi porabil to priliko, da Vam izrazim svoje živo prepričanje o končnej zmagi Vaših vojsk in da Vam zagotavljam svojo kar največjo odločnost, da Vam bom dal potrebno stvarno pomoč.

V vdanem prijateljstvu Vaš

Franklin D. Roosevelt.

Bolgarski vojni minister o popolni pripravljenosti bolgarske vojske

»Zdaj gre za ohranitev velike Bolgarije ali pa za njeno izginjenje«

Sofija, 9. oktobra. s. V sofijskem častniškem krožku je bolgarski vojni minister general Daskalov imel včeraj govor, v katerem je med drugim dejal:

»Mi Bolgari smo srečni, da živimo v dobi najbolj zagrozenega boja, kar ga je svet dozdaj videl. To je zgodovinski boj med dvema svetovoma in mi Bolgari smo toliko erečnejši, da smo priča, v kolikor smo se z ozirom nanj postavili ob bok novemu svetu. Sedanjí boj je čez vse trd in dolg in zaradi tega sovražnik ne izbira sredstev, da bi dosegel zmago. Vojna se ne razvija samo na tleh, na nebu in na morju, temveč tudi po radiu, po propagandi, po lažeh in po zastrupljenih poročilih.

V zvezi s tem je treba poudariti, da mi Bolgari ne poznamo porazov na bojiščih. V kolikor smo bili poraženi, je bilo temu krivo dejstvo, da je bilo notranje bojišče v državi načeto in oslajeno. Zaradi tega je treba imeti pred očmi vzgled pretoklosti in si prizadevati, da bo tudi notranja fronta pripravljena in oborožena kakor vojska.

Vojni minister je nato povečeval velik napredek bolgarske vojske na slehernem področju. Dejal je, da so zadnje velike vaje pokazale popolno disciplino ter visok bojni duh vojakov. Vse to dovoljuje mirno in z gotovostjo gledati v bodočnost. Razen tega so vojaki kos nalogam, ki so jim zaupane.

»Najmočnejši steber proti sovražnikovim propagandi mora biti zveza rezervnih častnikov, v kateri so zbrani vsi bivši bojovníki. Bivši bojovníki so dozdaj izpolnjevali svojo domovinsko dolžnost tudi v najusodnejših trenutkih. Ni dvoma, da bodo tako storili tudi danes. Gre za eno, toda silovito pomembno vprašanje: ali videti, kako uspeva velika Bolgarija, ali pa biti priča njenemu izginjenju. Vrhovno poveljstvo domovine torej nalaga bolgarskemu ljudstvu nele dolžnost, da je kos vsem preizkušnjam sedanjih trdih trenutkov, temveč zlasti dolžnost, da zmagal«

Vesti 9. oktobra

Senatna komisija za notranje zadeve je včeraj na svoji seji v Rimu med drugim sprejela v zakon razne ukrepe zasedbenih oblasti v Ljubljanski pokrajini, med drugim tistega, ki govori o ureditvi gasilske službe med vojno.

Doba po končani vojni bo za Ameriko ravno tako kočljiva, kakor je nevarna sedanja, je izjavil podtajnik ameriškega zunanjega ministertva. Sumner Welles po radiu. Prebral je tudi Rooseveltove načrte za gospodarsko preobnovo Združenih držav po končani evropski vojni.

Anglija in Rusija zahtevata od Afganistana izročitev vseh tistih nemških državljanov, ki so pribežali iz Perzije v Afganistan. Nota enako zahteva izgon vseh nemških državljanov.

Velik lov na nevarne ljudi je naredila pariška policija v 14. okraju ter zaprla 62 oseb.

Pri zadnjih dogodkih v Češkomoravskem protektoratu so sodelovali tudi judje. Poostreni so bili ukrepi proti njim. Judje morajo nositi vidne znake in zapirli so jim vse sinagoge. Vsi Čehi, ki kažejo simpatije do judov, bodo strogo kaznovani.

V Ameriki so prepričani, da si bodo dogodki po nemški zasedbi Moskve sledili silno hitro in senzacionalno. Tedaj naj bi se začela nova doba in bi prihodnjih 60 do 90 dni bilo največ senzacij v sedanjí vojni.

DNB javlja o tako imenovanem uporu v Šabcu. Razširili so vesti, da je bila za Belgradom oklicana sovjetska republika. S temi vestmi so hoteli komunisti nahujskati kmete, naj gre do Šabca zasedet. Nemška posadka v mestu se je junaško uprla ter napadalce odbila. Vasi, iz katerih so se prebivalci pridružili upornikom, so bile upeljene, može pa so odpeljali v koncentracijsko taborišče. Taka usoda je zadelala tudi nekatere druge srbske predele.

NAROCITE

„SLOVENČEVO KNJIŽNICO“
TAKO J!

Rusi se ne bodo mogli okoristiti z gverilsko vojno, ker so Nemci vse skrbno organizirali in bodo lahko kos sovjetskemu padalcem.

Zadnji uspehi italijanskih letalskih torpedovk zoper angleško vojno brodogradnjo v Sredozemlju ter izidi nove ofenzive v Rusiji, so najboljši odgovor na angleško propagando o bližnjih angleških in sovjetskih protiofenzivah. Obseg operacij v Rusiji pomeni za Sovjete obratun. Nemškemu vrhovnemu poveljstvu v Rusiji namreč ne gre za zasedanje velikih mest, temveč za uničevanje nasprotnikovih sil, piše »Gazzetta del Popolo«.

Bolgarska vlada je odobrila pravilnik za državno mladinsko organizacijo »Branik«, ki bo odsej osrednja in edina ustanova za vzgojo bolgarske mladine.

Po poročilih s finskega bojišča je sovjetsko vrhovno poveljstvo imenovalo 18 novih generalov, in sicer 14 pehotnih, 2 topniška in 2 oklepniška. Imena novih generalov so bila dozdaj v sovjetski vojski nepoznana.

Ameriški zunanji minister Hull je izjavil, da je do angleške spomenice finski vladi glede sklepa posebnega miru s Sovjeti prišlo brez sodelovanja Združenih držav.

Slovaška zbornica je odobrila zakon o smrtni kazni za vsako sabotažno dejanje.

Danska zbornica je včeraj začela seje. V začetku prve seje so prebrali kraljevo poslanico, nato pa je predsednik vlade Stauning govoril o važnih vprašanjih, zlasti o nezaposlenosti in o javnih delih. Rotil je Dance, naj se zavadejo, da je njihova rešitev in njihova bodočnost v lojalnem sodelovanju z Nemci.

Brzi vlak, ki vozi iz Salamance na Portugalsko, je skočil včeraj s tira, pri čemer je bilo 8 ljudi ubitih, 36 pa ranjenih.

Vojno poročilo št. 493

Angleški napadalni poskusi pri Tobruku odbiti

Armadno vojno poročilo št. 493 pravi: Severna Afrika: V krajevnih dejanjih na bojišču pri Tobruku so naši pehotni oddelki odbili poskuse angleškega približanja. Topništvo je uspešno razbijalo obrambne naprave v trdnjavi. Ugotovljeno je bilo, da so v letalskih bojih nad Sollumom, ki so omenjeni v uradnem poročilu z dne 6. oktobra, nemški lovci sestrelili pet in še dve sovražni letali.

Angleška letala so zopet metala bombe na Tripolis, kjer je bilo pet žrtev in le malo tvarne škode.

Naša letala so ponoči bombardirala letališča na Malti, kjer so nastale velike eksplozije. Vzhodna Afrika: Nobenega posebnega dogodka.

Rim, 9. okt. s. S pristojnega italijanskega mesta zanikujejo poročilo britanske admiraltete, po katerem naj bi neka britanska podmornica na Sredozemskem morju potopila 11 italijanskih ladij in neki rušilec, odnosno da bi jih hudo poškodovala. Na pristojnem italijanskem mestu izjavljajo, da v zadnjih tednih ni bila zadeta ali potopljena nobena italijanska ladja.

Uradna izjava o neskaljenem prijateljstvu med Nemčijo in Turčijo

Berlin, 9. oktobra. (DNB). S pristojnega nemškega mesta je bilo danes objavljeno naslednje sporočilo:

Iz raznih tujih virov in v različnih oblikah objavljena obvestila, ki jih prinašata tuji tisk in radio, so poizkušala v zadnjih dnevih ustvariti vtis, kakor da izjava vlada nemške države na Turčijo pritisk, da ji je predložila določene zahte-

ve, da je vplivala na premikanje bolgarskih čet in da je bila na tem, da napade Turčijo. Vladi Turčije in Nemčije, ki niti trenutek nista posvečali kake pozornosti tem zlobnim govoricam, izjavlja sporazumno, da so te informacije docela neutemeljene in da absolutno ne morejo motiti odnošajev zaupljivega prijateljstva med obema državama, potrjenega s prijateljsko pogodbo, sklenjeno 13. junija.

Posebna nemška vojna poročila o novih uspehih zavezniških vojska v Rusiji

Silovite uničevalne bitke na srednjem delu bojišča — Novi ruski protinapadi pri Petrogradu ustavljeni

Hitlerjev glavni stan, 9. okt. s. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo naslednje izredno uradno vojno poročilo:

Neka nemška oklepna armada, ojačena s italijanskimi, madžarskimi in slovaškimi oddelki, je z drzno operacijo južnovzhodno od Dnepropetrovska prodrla do Azovskega morja in je odrezala umik 9. sovjetski armadi, ki je bila od spredaj tepena pri Melitopolu.

Ob istem času so nemške in romunske sile nadaljevale s preganjanjem od zahoda. Nekemu naglemu oddelku SS čet se je posrečilo, da je vzdolž Azovskega morja prodrl do Berdjanska in se združil s oklepnimi silami, prihajajočimi od severa. S tem je tukaj na tesno obkoljenih šest do sedem sovjetskih divizij, ki bodo uničene. — Šibke ostanke premaganega nasprotnika, ki se skušajo umakniti do Rostova, neprenehoma napadajo oddelki SS, ki so že pri Mariupolu.

Drugo izredno vojno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi:

Medtem ko so na ukrajinskem bojišču v popolnem razvoju napadalne in preganjalne operacije, je zlom, pripravljen v sredi vzhodnega bojišča, privedel do nove vrste silovitih uničevalnih bitk. Samo pri Vjazmi je obkoljenih več sovjetskih armad, ki gredo neizprosno uničenju nasproti.

Hitlerjev glavni stan, 9. okt. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Medtem ko se v vsem obsegu nadaljujejo napadi in zasledovanja v Ukrajini, je v sredini vzhodne fronte prodor popolnoma uspel in privedel do cele vrste velikih uničevalnih bitk. Samo v prostoru pri Vjazmi je (kakor je bilo objavljeno s posebnim poročilom) več sovjetskih armad obkoljenih. Te armade gredo neusmiljenemu uničevanju nasproti.

Zahodno od Petrograda se je v noč na 7. oktober ponosrečil novi poskus sovjetskega izkrcanja, še preden je sovražnik dosegel obalo.

Z drznimi napadi so bombe hudo zadele za vso sovjetsko fronto prometne in železniške zveze. Mnogo železniških vlakov je bilo uničenih ali poškodovanih. Ponoči je letalstvo napadlo vojaško važne naprave v Moskvi in v Petrogradu.

V torek je prispelo v San Francisco 600 avstralskih in novozelandskih pilotov na ameriški ladiji »Montreux«. To je bil prvi britanski vojaški transport na ameriški ladiji. S tem se je Amerika brez pridržka odkrito postavila na angleško stran.

Finski odgovor na angleško posredovanje za ločen mir z Rusijo

Helsinki, 8. okt. AS. Pravkar je bilo objavljeno besedilo finske note, ki je bila dostavljena včeraj angleški vladi po posredovanju švedskega poslanika v Helsinku.

Angleška nota je bila poslana finski vladi dne 22. septembra. Finski odgovor najprej podarja, da je sovjetska Rusija 30. novembra 1939 napadla Finsko in tedaj je Zveza narodov mogla storiti samo to, da je izrekla brezplodno in nekoristno vzajemnost z napadeno Finsko.

Od sklepa miru dne 20. marca 1940 pa do 22. junija 1941 je sovjetska vlada storila vse, s čimer bi mogla kar najbolj škodovati Finski. Sovjetska vlada je izvajala pritisk na Finsko in sicer ne samo v političnih vprašanjih, ampak tudi v socialnih. Od novembra 1939 naprej se dejansko ni ustavilo vojskovanje med Finsko in sovjetsko Rusijo, kakor je to razložila Finska belomodra knjiga.

Ko je sovjetska Rusija dne 23. junija napadla Finsko, je moskovsko glasilo »Pravda« napisalo,

da mora Finska izginiti s svetovnega zemljevida. Zato se mora finska obrambna vojna še pospešiti in tudi nadaljevati.

Angleška nota govori o nekih ozemeljskih ambicijah finske republike. Finska vlada pa te občitke zavrača in pravi, da imajo Sovjeti še sedaj nekaj finskega ozemlja, ki so si ga vzeli v zimski vojni v letu 1940. Sicer pa tudi ni resnica, da bi ozemlje onstran stare ruske meje bilo rusko, kajti še leta 1930. so statistike ugotovile, da je na tisti zemlji živelo 93 do 99% finskega prebivalstva. Sovjetska vlada je z mirovno pogodbo v Tartuju leta 1920. obljubila, da bo dala avtonomijo karelijskemu prebivalstvu. Tega pa sovjetska vlada ni storila.

Finska se vojskuje v pravični obrambni vojni in zato finska vlada ne more razumeti, zakaj hoče Anglija smatrati Finsko za odkrito sovražnico, ko se Finska ne vojskuje osamljena proti so-

Podnevi in zvečer na velesejmu

Vedno nove trume tujcev in domačinov si ga prihajajo ogledovati

Ljubljana, 9. oktobra. Med mnogimi tujkami, ki razstavljajo na letošnjem ljubljanskem velesejmu, je tudi milanska tvrdka Agostini Razstavlja razne stroje za obdelavo lesa, železa, volne itd. So to stroji, ki jih potrebuje moderna mehanična industrija. Med raznimi stroji, stiskalnici, rezalnimi in pletilnimi stroji, je razstavljen tudi stroj, ki tako rekoč »pregleduje« železo. To sicer malo čudno zveni, pa popolnoma odgovarja, kajli mehaničnim obratom je v veliko pomoč pri pregledu konstrukcij, ki sestojijo iz raznih kosov železa, litega železa, jekla itd., ker sam naznači izvirne napake snovi in konstrukcije. Na razstavnem prostoru so poskusni pregledi vsak dan od 11 do 12 in od 14.30 do 17. Zanimanje za vse te stroje je tako veliko, da namerava tvrdka drugo leto na našem velesejmu pripraviti še večjo razstavo.

Naša pokrajina je uvažala razne izdelke iz kamna deloma iz Madžarske, deloma iz Nemčije ter zaradi tega ni bilo videti italijanskih izdelkov na našem trgu.

Na letošnjem velesejmu je razstavila tvrdka Società del Gres Ing. Sala & Co., Milano, kot največja in najstarejša tovarna v Kraljevini svoje izdelke iz kamna.

Ta tovarna je bila ustanovljena leta 1887. Na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj in raziskovanj izdeluje prvovrstne, izredno homogene in dobro žgane raznovrstne izdelke iz raznega kamna. — Predvsem izdeluje odvajalne cevi z vsemi pripadajočimi fazonskimi kosi, turška stranišča, opaze za greznice in kanale, kakor tudi za kmetijstvo uporabne predmete: korita, sodobne svinjake itd. vse iz specialne glazirane žgane kamenine.

Naša industrija in obrt

V dvorani, kjer razstavlja Ljubljanska pokrajina, je naša industrija in obrt zelo učinkovito

prikazana. Razstavnih prostorov posameznih tvrdk so urejeni zelo okusno v enotnem slogu, toda vendar svojski. Domačini si jo ogledujejo z velikim zanimanjem prav tako kot tuji obiskovalci. Tu razstavlja tudi tovarna keramike Dekor, ki letos praznuje desetletnico svojega obstoja in je s svojo razstavo še posebej hotela poudariti ta jubilej svojega ustvarjanja.

Nekaj slovenskih idealistov je bilo zložilo temeljno glavino v prepričanju, da bo našlo za občinstvo s kvaliteto proizvodnje takoj primerne razumevanja. Žal doslej ni bilo pravega odmeva, čeprav je Dekor postavil nesporno tehnično dogmno kakovost in so tudi številni osnutki domačih umetnikov keramično pravilno zamišljeni in izdelani. Neuspeh je v glavnem pripisovati dejstvu, da naše občinstvo v splošnem nima pravih razumevanj za domačnost, ki jo da vsakemu stanovanju dobra keramika združujoč v sebi srečno spojene slikarske in kiparske prvine. Tudi je vpliv zunanega trga še vedno tako prevladujoč, da se javnost še ni znašla v pravilnem odnosu do domače kvalitete produkcije s potrošnja. Interes, ki ga je pokazalo italijansko občinstvo na letošnjem velesejmu za razstavljeno blago, daje najboljšo upanje, da je smer podjetja pravilna in kaže razstavljeno blago kakovosti, ki se kosa tudi z italijanskim stoletnim izročilom.

Obisk velesejma je vseskozi zadovoljiv iz najrazličnejših krajev naše in sosednjih pokrajin. Številni gostje so prispeli tudi iz Milana, Benetk, Bologne, Perugie, Turina. Na velesejmu so prišli tudi interese iz Hrvaške. Zanimanje kupcev je veliko in je bil danes pravi kupčijski dan v skoraj vseh strokah.

Ko se zmrzali, začari ves velesejem v bajni razsvetljavi. Vsi paviljoni so kar razkošno razsvetljeni. Celo sejišče je opremljeno z mnogimi reflektorji v raznih barvah, tudi v krošnjah drev. Vse notranje del je obrobjen z dvema svetlobnima črtama v rdeči neonski luči, zunanost nekaterih zgradb pa je modro osvetljena. Vodometu s kipom plavalke daje učinkovita podvodna razsvetljava spreminjajoče barve in imajo vodni curki čudovit lesket. Svetlobne učinke si je zamislil g. Rinaldi, strokovnjak iz Padove.

Če si športnik, bodi športnik!

Športno nevzgojene igralce je treba odločno odstraniti z igrišč

Športnik naj bo vedno športnik in naj se ne izpokaži in pokaže ob tej ali oni priliki svojih slabih človeško-prečloveških strani. Tu mislim predvsem, naj bo vsak športnik vedno dostojen vsaj takrat, kadar je na igrišču, kadar predstavlja res športnika.

Veliko ljudi je, ki jim nogometni šport ne ugaja in pravijo, da je preveč surov in se prav pri tem športu dogodi največ nesreč. Predolgo bi bilo razpravljati o tem, če imajo ti »prijetelj« nogometa prav. Lahko bi jim njihove nazore spodenili in zato niti ne bi bilo treba veliko govorjenja. Dejstvo je, da je nogomet borbeno igra 22 ljudi, ki streme za zmago. Seveda se pri tem ne morejo zgoditi športnovzgojne napake, ker nastopata samo dva igralca in še med tema je mreža. Pri vsaki skupinski igri je več možnosti za tako imenovano surovost. Če namerava posameznik gojiti ta ali oni šport je potrebno, da se za ta »poklic« pripravlja, pa ne le zgolj s športno praktičnega stališča, ampak mu je potrebna tudi precejšnja mera duhovne vzgoje. In vidite, te veliki večini naših igralcev primanjkuje, nekateri je pa sploh nimajo.

Takole je bilo v nedeljo na nekem ljubljanskem igrišču: Igra normalno poteka, igralci so hoteli zmagati, ti in oni, a to je težko. Ponajvečkrat mora eno izmed moštev ugrizniti v kisljo. Saj to mora biti, je že tako. Pa slabšeji niso hoteli priznati, da so boljši pač boljši in so hoteli slabšeji spraviti zmago v svoj žep. Saj ni bila to slabost samo tega moštva, ampak se pogostokrat dogodi, da hoče »piščanec« biti bolj pameten od kokošic, kakor pravijo ljudje. Nekateri igralci slabšeji nikakor niso mogli razumeti, da so tudi oni lahko premagani. Še najbolj hudo jim je pa bilo, da bodo premagani od svojega lokalnega nasprotnika. Kri je zavrela in igralce P. je dejansko napadel sodnik. K sreči, da ga ni pošteno zadel s pestjo v obraz. Tudi tisti, ki se ne razume dosti na šport, a je človek, bo z vso gnusobo obsodil tak izpad. Pa ne samo, da ga je napadel, ne! Udarci na sodnika je bil zahrbtni, podel. Kje je bila tedaj športna vzgojenost, kje vsaj moštost in fantovski ponos, če je hotel obračunati s sodnikom? Tudi drugi igralci so posegli vmes. Nekaj brc, nekaj klofut, saj to vse ne bi bilo še tako hudo, če se ne bi primerilo še nekaj hujšega: Miren fant, tudi gledalec pri tej igri, sicer pa športnik, stoji ob igrišču in gleda, kaj se na igrišču dogaja. Roke ima v žepu in samo motri surove izpade zelenega

Naši javnosti!

Italijanski narod, ki pod vodstvom Duceja daje vse svoje moči za doseg zmage, poslušajo stoji in odkrite glave Vojno poročilo Obo-roženih Sil. To izhaja iz junaštva posameznika in skupnosti, bodisi v zraku, na morju ali na suhem. Dolžnost spoštovanja je počastiti tiste, kateri tve-gajo svoje življenje v službi domovine.

Tudi moralna dolžnost državljanov nove po-krajine je, da poročila stoji poslušajo. Tako bodo tudi oni pokazali pred oblastmi in dr-žavljeni drugih pokrajin, da razumejo enakost, ki jo je dala Vlada novi pokrajini z drugimi starimi italijanskimi pokrajinami.

Ta oblika spoštovanja mora biti izražena tudi takrat, kadar obožena četa spremlja svojo zastavo. Zastava je najvišji simbol vo-jajskih kreposti naroda, iz katerega izhaja slava posameznika in skupnosti. Zato jo je treba po-zdraviti odkrite glave in z rimskim po-zdravom.

V pozoru in z odkrito glavo pa je treba po-slušati narodni himni »Marcia Reale« in »Giovinezza«.

Telefonskim naročnikom

Vljudno opozarjamo vse telefonske naroč-nike, da poteče dne 15. oktobra rok plačila tele-fonske naročnine in dolžnih obrokov insta-lacije.

Telefon, za katerega naročnina ni poravna-na v predpisanim roku, pošta na dan 16. ok-tobra izključuje začasno iz prometa, za ponovno vključitev pa mora naročnik plačati po pred-pisih telefonskega pravilnika poleg redne na-ročnine še 38 Lir.

Položnice je pošta poslala pravočasno vsem naročnikom; eventualne reklamacije naj se na-slovijo pošti Ljubljana 1, telefon 43-07. Uprav-nik pošte Ljubljana 1.

Pet stopinj nad ničlo

Nastopila so hladna jutra. Jesen je v de-želi in listje se rumeni ter odpada. Popoldnevi so sicer lepi in sonce še prijetno greje, ob ve-černih urah, je treba že kar obleči površnik. Večerno nebo je jasno kot ribje oko in luna meče na zemljo svojo blede svetlobo. V ponoč-nih urah je v zadnjih nekaj dneh pritisnil kar »mrzec«, če smemo tako reči. Enako hladna so tudi jutra. Posebno danes zjutraj je bilo hladno, saj se je toplomer sukal le okrog 5 sto-pinj nad ničlo, kar je že precej. Posebno na ko-

lesu te je kar neprijetno treslo, če nisi bil do-bro oblečen. Seveda bo vreme vedno hladnejše in počasi bomo zajadrali v dneve, ko se bo živo srebro srecalo z ničlo.

V teh mrazih jesenskih dneh se je bati, da ne bi slana pomorila ajde, kar bi bilo za kmete velika škoda. Kmetje jo morajo še nekaj časa pustiti na jesenskem soncu, da povsem dozori. Sicer pa bo letošnja ajda skoraj že dozorela in so ponekod že začeli z žetvijo.

Veliki gradbeni načrti mesta Zagreba

Zagreb, 9. okt. s. Z ustanovitvijo nove hr-vatske države je Zagreb postal njena prestol-nica in s tem življenjsko središče vsega hr-vaškega naroda. Zaradi tega je vedno nujnejše tudi stanovanjsko vprašanje, ki bo rešeno z no-vim gradbenim načrtom, čigar izvedba bo pri-pomogla v veliki meri rešiti tudi vprašanje brezposelnosti. Za prihodnje leto pripravljajo velike načrte za nova gradbena dela. Za taka dela so zdaj namenili poleg že prej odobrene vsote še 20 milijonov kun, tako da bo v ta na-men v celoti na razpolago 53 milijonov kun. Posebno pozornost bodo končno posvetili vpraš-anju ureditve novega zagrebškega kolodvora, pri čemer bodo računali z razvojem mesta Za-greba v smeri proti jugu, ker se dela pri urav-navanju toka reke Save bližajo koncu.

V treh vrstah...

V novomeškem okraju se je začel uradni pre-gled gozdnih posek. Ugotovljeno je, da nekateri gozdni posestniki še do danes mso preskrbeli no-vih sadik za gozdne poseke.

Tudi na podeželju so že začeli z ljudskošol-skim poukom.

167.000 kg jagod so nabrali Gorenjci in jih oddali po 30 nakupovalnicah kranjskega okraja. Tudi veliko gob so letos nabrali, zakar so kmetje dobili pobudo od oblasti.

V Stari Loki je bilo dozdej izpolnjenih čez 3000 prijavnih pol za pristop v Koroško ljudsko zvezo.

Novi blejski župan je ostal še naprej g. Paar z Jesenic. V občinskem odboru pa so še bivši župan Vovk, ki je zdaj podžupan, Starkel, Flor-jančič in Triller.

Koledar

Danes, četrtek, 9. okt.: Dionizij, šk. Petek, 10. oktobra: Franč. B.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarni: mr. Sušnik, Ma-rinji trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10 in mr. Bohinec ded., Cesta 29, oktobra 31.

Ljubljanski kvartet, ki deluje v naši sredini že 10 let bo nastopil na svojem koncertu jutri v petek ob pol 8 zvečer v veliki Filharmonični dvorani v naslednji sestavi: Prva violina prof. Pfei-fer Leon; druga violina: Dermelj Albert; viola: Sušteršič Vinko in čelo: Sedlbauer Cenek. Kvar-tet je izšel iz našega konservatorija iz šole ko-morne glasbe prof. Jana Slajsa. V teku 10 let ni imel občutnih sprememb, le zasedba v čelu se je menjala dvakrat in sicer je bil prvi kvartetov če-list Oton Balde in drugi Gustav Müller. Druga violina, katero je preje igral prof. Stanislav Fran je letos zasedena z Dermeljem. Primarni kvartet in violisti sta njegova člana od vsega početka do danes. Kvartet bo izvajal na svojem koncertu dela Škerjanca, Beethovna, Malipiera in Novaka. Obisk najpogosteje priporočamo. Vstopnice v Knji-garni Glasbene Matice.

Frančiškanska prosveta začne svojo sezono v nedeljo, 12. oktobra ob 5 popoldne v frančiškan-ski dvorani z igro »Hasanaginica«. Vabimo vas, da se predstavite v obilnem številu udeležite. — Predprodaja vstopnic je od četrta dalje v trgo-vini Stilogoj, Frančiškanska ulica.

4000 kg čebule in 7000 kg krompirja je bilo v sredo zjutraj prodanega na mestnih stojnicah. Danes je mestni preskrbovalni urad spel oddaljal uvoženo čebulo po L. 1.80 in domači krompir po L. 1.20, seveda tako krompir kakor čebulo samo na nabavno knjižico za meso po 2 kg na osebo. Naše gospodinjstvo so glasno hvalile skrb mestnega preskrbovalnega urada, ker jih redno zalaga z najpotrebnejšimi živili po znatno nižjih cenah, ka-kor bi jih morale plačati drugje. Čebule ima mestna občina toliko na razpolago, da bo lahko po sedanji nizki ceni z njo založila vso Ljubljano.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 18.15

Četrtek, 9. oktobra: »Hamlet«. Red Četrtek. Začetek ob 17.30. Konec okrog 21.

Petek, 10. okt.: Zaprt.

Sobota, 11. oktobra: »Hamlet«. Izven. Zače-tek ob 17.30. Konec okr. 21.

Opera — Začetek ob 17.30

Četrtek, 9. oktobra: »Netopir«. Red B. Zače-tek ob 18.15. Konec okr. 21.

Petek, 10. oktobra: Zaprt. (Generalka.)

CORA
TORINO • 1835
VERMOUTH CORA
oltre 100 anni di fama
slovit že nad 100 let

Cordial Campari... un magico nome che è ripetuto ogni giorno in tutte le lingue del globo; un soave liq-uo-re che rianima nelle avverse circ-ostanze, ed esalta nelle ore liete.

DAVIDE CAMPARI & C. - Milano, Via Manzoni 19

CORDIAL CAMPARI
Liquor

Cordial Campari... čarobno ime, katero ponavlja vsak dan v vseh jezikih sveta; lahek liker, ki v neprijetnih okoliščinah poživlja in v veselih urah navdušuje.

DAVIDE CAMPARI & C. - Milano, Via Manzoni 19

Igor Zagreben:

Zavetje v pečevju

»Uuu, aa, aa, aaa!« je zakrkal stari Vresk. Peklenske bolečine, oh, peklen-ske bolečine!

Vreščal je in se poganjal, dokler ga ni neki vojak prijel odzadaj čez pas in ga obdržal pri miru.

Drugemu vojaku, starejšemu možu, so prišle solze v oči, da se je obrnil proč in trmasto zapil pogled v zelenje na oknu. Pepelnato zeleno je bilo, skoraj sivkasto, res, sivkasto zeleno. Solze pa

so mu kar lile. Ko se je nabrala kaplja, da je oko ni moglo več držati, se je jadrno spustila in mu sedla na brke. In tako ena za drugo, ena za drugo. Proč je obračal obraz, da ga ne bi drugi videli. Slano se mu je nabiralo na jeziku.

»O Bog, o Bog!« je sam pri sebi v smrtni stiski s srcem zavpil po zapušče-nih izbah duše stari Vresk. »Ali mora biti tako hudo? Bog, Bog, daj, naj me končajo! Napravi konec trpljenju! Ukaži

33 konec, o Bog! Ti me reši, ti me vzemi! Bog, Bog, Gospod Bog!«

»Ne bodi neumen, povej jim, kje je Tone!« je kakor iz velike daljave zdaj za-slišal neki priliznjeni glas. Cigav je ta glas? Ni se mogel spomniti.

Spet ga je zapeklo kakor bi ga bil kdo zbadel z neznanako ostrim nožem.

»Burga, Burga, ali si ti? Ali si res ti?« je zasopljeno vprašal Peter ženico, ki se je bila pod robom pokazala iz gošče.

»Kaj pa ti je, Peter, da se tako že-neš?« mu je odvrnila Burga.

»Nekaj hudega delajo s Francetom!« Kakor bi ji neznanako surova šapa stisnila srce v pest, jo je obšlo.

»Za pet Kriščevih ran! Kaj pa čakaš?«

Tecivale

»Skupaj sta se pognala po bregu do hiše kakor bi ju gonila sama smrt.

Na pragu ju je ustavil Francoz.

»Nazaj!« je ukazal.

Preden se je utesnil umakniti, mu je Peter razčesnil glavo, mlad, lep in močan se je zdaj zvalil težko in nerodno kakor trhel panj. S sencem je udaril ob rob kadi pod kapom. V curku mu je živo lila kri čez obraz na razmeščano zemljo, ko je bil že mrtev.

Peter je na pragu v izbo obstal.

Roka z okrvavljeno sekro se mu je pobesila, ko je zagledal Vreska.

To pa je bilo zadosti.

Francozi so sprva ostrmeli, potem pa se je Pjer zavedel prej kakor drugi.

Izdril je sabljo in udaril bliskovito dvakrat, trikrat.

»France, tukaj smo!« je zamomljal Peter, ko je za padal ves v krvi na ko-lena. Kakor bi kaj premišljeval, se je za hip tako ustavil, potem pa se je pre-vagal in se zvalil naravnost naprej na obraz.

Malo se je še stresel, potem pa je obmoroval.

»Zivine, morilec! France, France! Ti revež!« je zajekala s praga Burga in se pognala čez ležečega Petra naprej. Spo-taknila se je obenj in padla pred Vreska na kolena. Svoja stara, vela lica je na-slonila ob njegova kolena in ga objela z vso močjo, kar je je imelo njeno revno telo.

Na glas je zajekala.

Stari Vresk je odprl svoje kalne oči in pogledal zviška nanjo, tako z viso-kega kakor če bi se bil ozrl z onega sveta.

»Ne jokaj, Burga, ti zvesta ženica!« je dahnil. »Kmalu bo vse dobro!«

Zdaj sta se mu potčili dve solzi.

Od Vreskovih kolen se je Burga po-strani ozrla k onim okrog sebe.

»Morilec! Bog vas bo ugonobil!« je zavreščala.

»Proč, nora ženska!« je zavpil Pjer.

»Bodi proklet ti in vsi tvoji, ki mo-rite nedolžne!« je zajekala vsa v solzah.

»Vrzi jo ven! Zgrabi jo, Lebont!« je nato ukazal.

Tako se je držala Vreskovih kolen, da jo je komaj, komaj odtrgal.

Ruta ji je zdrknila z glave na tilnik in pokazali so se sivi, skoraj srebrni lasje.

Stisnil jo je za vrat, jo z eno roko dvignil, ponesel čez Petra in jo treščil z vso silo ob zid.

Kakor bi jo spodsekala, je padla in ob-sedela pri zidu. Potem pa je omahnila postrani.

Zdaj je priskočil Podborški Tinček.

Pognal se je v kuhinjo, pograbil kre-pelce in planil z njim nadno.

Suval jo je s čevlji kamor jo je za-del in tolkel s polenom, kamor je padlo.

Majhne lučice krvi so se jele nabirati okrog nje.

»Na, večja starac!« je vriskal Tinček in skakal in zamahoval, smešen, pa ne-popolno zloben hudit.

»Nehaj, pokveka!« je zdaj zavpil tisti vojak, ki je bil prej tako trmasto strmel v okno.

Brenil ga je, da je padel pod stopnice in se tam v strahu potuhnil.

»Povej, kje se skriva sint!« je zdaj še enkrat ves zaripel zavpil Pjer. »Zadnjič ti rečem!«

Bilo pa je kakor če bi govoril steni.

Zato je razkačen čez vse mere zarjul:

»Kakor hočeš! Obesite ga!«

V prečni kladi pod stropom sta bila zabita dva obročka. Kolikokrat se je na njih za prste vzdigoval Tone, ko so ga take reči še veselile!

Casa di Ortopedia „Rai“ — Ortopedična tvrdka „Rai“
di G. Carrano
Via S. Maria, 25 — MILANO — Telefono 84.345

ERNIA senza operazione
Novo osiguratore speciale Contiene in modo meraviglioso qualsiasi forma di ERNIA, anche voluminosa, riducendola ed immobilizzandola in breve tempo. L'ortopedico autorizzato a norma di legge rievolve a

KILA brez operacije
Nov specialen pas ki čudovito dobro zadržuje vsakršno obli-ko KILE, tudi zelo veliko, jo v kratkem času zmanjša ter immobilizira. Ortoped z zakonskim dovoljenjem spre-jeva v

Gorizia	— Albergo Tre Corone	— Giovedì 9 Ottobre
Idria	— Albergo Didie	— Venerdì 10 Ottobre
Postumia	— Albergo Leone	— Sabato 11 Ottobre
Fiume	— Albergo Reale	— Domenica e Lunedì 12 e 13 Ottobre
Trieste	— Albergo Posta - Piazza Oberden	— Martedì e Mercoledì 14 e 15 Ottobre

Nova odmera količin moke, maščob, sladkorja, mila in testenin

Nova določila, enaka določilom v ostali kraljevini, bodo stopila v veljavo 1. novembra

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino je po naročilu Visokega Komisarata izenačil tukajšnje predpise o racionalizaciji živilskih potreb, ki veljajo v Kraljevini. Zato bodo od 1. novembra dalje obstajale sledeče posebne živilske nakaznice:

Navadna — na belo-rumenem ozadju — za vse prebivalce in veljavna za nakup: dnevno 200 gr kruha ali 170 gr krušne moke ali 300 gr koruzne moke, mesečno 1 kg riža in 1 kg testenin, 400 gr hranilnih maščob (mast, slanina, olje, maslo), 500 gramov sladkorja, 150 gr enotnega mila.

Posebna — na zelenem ozadju — za težke delavce, težake (služničarje, delavce, slugo itd.), veljavna za nakup: dnevno 300 gr kruha ali 255 gr krušne moke ali 450 gr koruzne moke, mesečno 1 kg riža in 1 kg testenin, 400 gr hranilnih maščob (mast, slanina, olje, maslo), 500 gr sladkorja, 150 gr enotnega mila.

Posebna — na zelenem ozadju — za težke delavce, veljavna za nakup: dnevno 400 gr kruha ali 340 gr krušne moke ali 600 gr koruzne moke, mesečno 1 kg 300 gr riža in 1 kg 300 gr testenin (dodatni delež je všteti), 400 gr hranilnih maščob (mast, olje, slanina, maslo), 500 gr sladkorja, 150 gramov enotnega mila.

Krušno moko se sme nadomestiti s koruzno in obratno, kadar to dovoljujejo razpoložljive količine. Dne 16. t. m. preneha veljati izredna olajšava, v smislu katere so nestalni gostje lahko dva dni dobivali kruh pri gostinskih obratih, čeprav niso imeli živilske nakaznice.

Ker se je na ta način dosegla enotnost v predpisih, ki zadevajo potrošnje racionaliziranih živil, ne bo mogel odslej nihče dobiti v gostinskih obratih kruha ali juhe z ribjem oziroma testeninarjem, ne da bi izročil odrezke, odgovarjajoče za dotični dan. Pri tem opozarjamo, da odrezki, ki so po datumu starejši, niso veljavni, je pa mogoče upo-

rabiti odrezke, ki veljajo za naslednje dni. Seveda smejo gostinski obrati odvezati tudi odrezke državljanov, ki prihajajo iz ostalih pokrajin Kraljevine.

Prehranjevalni zavod na to posebej opozarja gostinske obrate, kajti občinam je bilo najstrožje zapovedano, da izdajo bone za mesec november le na podlagi števila odrezkov, nabranih v prejšnjem mesecu.

Da se onemogoči in sploh zatne vsaka zloraba ali prevara s strani imetnikov živilskih nakaznic, morajo imenovani imetniki v primeru, da se preselijo v drugo občino, tekom 15 dni po prihodu izročiti svojo živilsko nakaznico tamkajšnjemu občinskemu uradu, ki jo mora takoj poslati občini, kjer je bila nakaznica izdana. Istovestno mu občina, v katero se je preselil, izda namesto odvzete, novo živilsko nakaznico.

Oni, ki so stalno na hrani v gostinskih obratih, morajo to sporočiti občini, preden prejmejo živilsko nakaznico. Občine pa jim morajo izdati le-to brez odrezkov za maščobe, ki jih odvezajo in si jo zabeležijo.

Končno opozarjamo, da smo ustanovili posebno skupno revizorje, ki imajo nalogo, da zatre sleherni prestop in da bodo oni, ki bi se prekršili proti veljavnim odredbam, kaznovani po zakonu.

Maščobe za mesec oktober bodo ljubljanski trgovci dobili od sobote 11. t. m. dalje pri veletrgovcih, kjer so ta mesec že dobili mlo in sladkor. Dobili bodo presno maslo in olje, ki ju bodo prodajali tako, da bodo dajali na odrezke za maslo po 200 gr presnega masla, na odrezke za olje in tudi na odrezke za slanino po po 1 dcl olja, torej skupaj 2 dcl olja na vsako živilsko nakaznico.

Prve kopališke naprave v Ljubljani

Ljubljana, 10. sept.

Danes, ko so po Ljubljani raztresena številna javna kopališča, se lahko še v pisani besedi spominjamo nekdanjih časov, ko po mestu ni bilo javnih kopališč, niti ne zasebnih kopalic. Nekaj zanimivih vrstic naj napišemo o prvem ljubljanskem javnem kopališču, tako imenovanem »Marijanskem kopališču«.

Med prve javne ljubljanske kopališke naprave smemo pač šteti »Marijine toplice«, ki so bile na koncu sedanjega Grudnovega nabrežja. Tam je stala majhna šupa, na koncu šupe pa vodna črpalka, ki je segala v strugo Ljubljanice.

Zraven šupe je bilo še glavno poslopje, ki je bilo po sredi razdeljeno na dva enaka dela. Na vsaki strani so bile potem enako velike celice-kabine, v katerih so bile kopalne kadi. Vseh kabini je bilo 12. Deset je bilo lesenih, dve pa sta bili kameniti, izklesani iz kraškega marmorja. Izmed desetih sta bili dve večji, z dvema kadema. Ti dve sta bili namenjeni zakoncem. Vodo so shranjevali v velikem vodohramu, katerega sta segrevala dva bakrena kotla. Vodo so črpali iz Ljubljanice. Prvotno je črpalno delo opravljal osel, pozneje za to najel delavec. Ko je mesto dobilo

vodovod, so bile tudi toplice opremljene s tekočo vodo. S tem je bil storjen velik korak v zdravstvenem pogledu, saj je bila Ljubljana, posebno kadar je bilo deževno vreme, zelo nečista in kar gosta.

Toplice so bile zaprte od 1. oktobra pa do 1. maja. Otvoritev je bila naznanjena z malimi letaki. Ker so nekateri Ljubljančani zahtevali vedno le rečno vodo, je to lastnik toplic tudi v letaku omenjal. Besedilo letaka je bilo takšno: Za kopanje v banjah bom rabil izključno le rečno vodo, na razpolago so pa tudi najboljše žveplene in močvirne kopeli. Oboji sta bili narejeni umetno: žvepleno so pripravili z žveplanim prahom, močvirne pa z zdrobljeno šoto.

V prvih letih obstoja toplic so bile le-te zelo dobro obiskovane. Pozneje pa vedno manj, kajti tudi druga kopališča so bila počasi zgrajena v mestu. Smrtni udarec pa je bil za Marijine toplice, ker Barjani niso več v toliki meri dovažali potrebne šote za močvirne kopeli, in šote, ki so jo rabili za kurjenje kotlov. Če bi lastnik hotel kuriti kotle z drugo kurjavo bi moral peči prezidati, kar pa bi veljalo preveč. Zaradi tega je lastnik Košir leta 1917 »Marijine toplice« enostavno opustil. Pa tudi sicer bi regulacija Ljubljanice obstoj toplic onemogočila. V prazne kabine je potem mestna občina nastanila ljubljanske reževe.

Pozneje so bile videti le še posamezne železne dimniške cevi, ki so molele iz zidov. Te cevi so odvajale dim iz železnih štedilnikov, postavljenih po vseh hišnih kabinah.

Z regulacijskimi načrti Ljubljanice je bilo nujno zvezano tudi to staro ljubljansko kopališče. Moralo se je umakniti, kajti ega lo je globoko v regulacijski načrt. Stanovanca so se morali tudi izseliti in zanje je mestna občina že določila obsežen prostor na južni strani »Ceste dveh cesarjev«. Ker pa je bilo v starem poslopju zarejenega tudi precej mrčesa, se je mestna občina odločila, da bo staro doživele poslopje zažgala. Res so prišli gasilci, vse poslopje polili z bencinom in ga podžgali. Gledalcev je bilo seveda veliko, toda ogenj se poslopja nikakor ni hotel prijeti. Na ta račun so gledalci zbijali šale. Kmalu je začelo tudi deževati, a toplice so vendar pogorele do tal, z njimi pa vse, kar je bilo v njih.

Danes, ko je regulacija Ljubljanice povsem dokončana, posebno kar se tiče gornjega konca, ni od »Marijinih toplic« nobenega sledu več. Stale pa so toplice na nasprotnem bregu Ljubljanice, tam kjer so nekoč pristajali težko obloženi veliki čolni s katerimi so dovažali v Ljubljano podpeški kamen in ga razlagali s čolnov. Tega kraja se gotovo spominja tudi še mlajši rod Ljubljančanov.

Nedeljski športni spored

V nedeljo bodo nogometni klubi nadaljevali svoj prvenstveni ples. V nedeljo bo odigrano drugo kolo prvega razreda, pa tudi klubi drugega razreda se bodo spogledali.

Na Hermesu se bosta srečali enajstoričnega moštva in pa Jadran. Kakor predvidevamo bodo v tej borbi domačini zmagali, saj so že v nekaterih zadnjih tekmah dokazali, da imajo prav odlične igralce v svojih vrstah. Jadran je sicer za vsakega nasprotnika trd oreh, vendar Hermežanom le še ne bo kos.

Nogometna srečanja

Mars : Ljubljana. Ta dvoboj bo na novem Marsovev igrišču za Kolinsko tovarno. Napadno bi bilo za ta dva nasprotnika predvideti kdo bo tokrat zmagal. Sicer ima Ljubljana tehnično boljše izglede enajstoričnega, ki pa ji manjka potrebna borbenost, s katero v veliki meri razpolaga moštvo Marsa. Marsovi bodo nastopili v najmočnejši postavi s starimi rutiniranimi igralci, kot so: Slamič, Slapar, Sočan, nekdanji stebri najboljših ljubljanskih moštev. Čeprav že v »letih«, vendar še niso za »stare železe«, kar bodo v nedeljo dokazali. Marsovi znajo zaigrati in Ljubljana se bo morala v nedeljo še bolj potruditi, kakor v nedeljo proti Hermesu, če bo hotela zmagati. Prijatelji lepe igre bodo v nedeljo gotovo prišli na svoj račun, saj tekma to zasluži.

Elan : Svoboda. Tekma mora biti po programu v Novem mestu. Če je Elan že poravnal svoje obveznosti do Zveze, še nismo ugotovili in bomo v jutrišnji številki javili, če tekma sploh bo, ali ne bo. Če do srečanja pride, bodo morali Svobodaši kar resno poprijeti, če bodo hoteli zlati Elan »spraviti v koš«.

Delegiranje sodnikov k nedeljskim prvenstvenim tekmam:

Ljubljana : Mars g. Pušenjak, stranska Makovec in Zajc R. Hermes : Jadran g. Cimperman, Svoboda : Elan g. Zajec R. stranski Jerman. Mladika : Korotan g. Kos. Vič : Slavija g. Dorčec. Stranske sodnike bomo objavili še v jutrišnji številki, v kolikor jih nismo že danes.

Zbor slovenskih lahkotletskih sodnikov (službeno). Za troboj Hermes-Illirija-Planina, ki ga priredi SLAZ v izvedbi ZSK Hermesa v soboto 11. in v nedeljo 12. t. m. na stadionu, je določen tale sodniški zbor: vrhovni sodnik: geom. Černe, namestnik: Slamič; vodja tekmovalcev dr. Nagy, pomočnik: dr. Zebot; starter: inž. Grünfeld, namestnik: Vidie; časomerilec: dr. Kuhelj, Gorjanc, Pevalak, Vidie, Fine, prof. Černetič, Slamič, Soukal, Windisch; sodniki za mete: Hvale, Banko, Stepišnik, Smodiš; sodniki za skoke: Polak, Hafner, Rozman. Gg. sodniki naj se javijo vodji tekmovalca četrte ure pred pričetkom. Čas pričetka bomo objavili naknadno. — Tajnik.

Atletski troboj

Ljubljanski klubi, ki goje lahkotletski šport, so se sporazumeli za troboj. Srečanje najboljših ljubljanskih atletov bo tokrat na Stadionu; organizacija mitinga je poverjena Hermesu. Tokrat bodo nastopili vsi trije najboljši klubi: ki razpolagajo z nekaterimi prav dobrimi atleti. To bo, kakor je predvideno, zadnji lahkotletski nastop, ki bo dokončno le razčistil vprašanja kdo je prav za prav najboljši ljubljanski lahkotletski klub. Sicer je res, da je v tekmovalju moštev, ki je bilo izvedeno pred nedavnim, premočno zmazala Planina pred Ilirijo, vendar takrat ni posegel v borbo Hermes. Zdej pa bomo imeli priliko videti tudi agilne hermežanske atlete. Borba bo huda in prijatelji lepe atletike bodo zadovoljni. Del tekmovalca bo izveden že v soboto, preostali del pa bo končan v nedeljo. Kateri atleti in kakšne so prognoze enih in drugih, o tem pa nekaj besedi v eni izmed prihodnjih dveh števil.

Športni drobci

Dne 12. oziroma 19. oktobra se bodo hrvaški rokoborci srečali z italijanskimi. To nedeljo je bil v Zagrebu izbirni miting hrvaških rokoborcev. Kot zmagovalci so bili naslednji: bantam: Čimin (Herkules), peresno lahka: Moguljak (Croatia), lahka: Mrkus (Cr), welter: De Luca (Cr), srednja teža: Vršćak (Cr), polteška teža: Poslek (Cr) in teška: Gervac (Cr).

Zagrebaški HASK je odigral v nedeljo nogometno tekmo za prvenstvo države s sarajevskim SASK-om in zmagal kar z 8:0.

Osem moštev, ki goje namizni tenis je zadnjo nedeljo tekmovalo v Zagrebu med seboj. Prednjačili so Haškovi igralci. Moštvo si je priborilo pot v finale.

V nedeljo je bila v Hrvatski državi velika borba med kolesarji, kdo si bo osvojil primat v gorskem kolesarskem tekmovalju. Deset najboljših je prišlo na štart Borba je bila huda, a zmaga je proti vsemu pričakovanju Milan Poredski (Trešnjek) v času 29:41. Proga je bila dolga le 10 km. Bilo je to gorsko prvenstvo. Drugi je bil

Organiziranje sindikalnih organizacij v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 10. oktobra.

Sindikalne organizacije, ki imajo najvidnejši politični značaj, se uvajajo postopoma tudi v Ljubljanski pokrajini in sicer po zgledu sindikalnih organizacij v ostalih pokrajinah Kraljevine. Bivša Delavska zbornica se je preobrazila v Pokrajinsko delavsko zvezo, katere predsednika je že imenoval Visoki komisar. V svet Pokrajinske zveze so bili imenovani tudi vsi predsedniki sindikalnih organizacij, ki so obstajale v Pokrajini. S podporo nar. sv. Vagljana, ki ga je Visoki komisar poveril s to nalogo, so bile ustanovljene štiri sekcije in sicer za industrijske, trgovske, kmetijske delavce, za delavstvo pri kreditnih in zavarovalnih zavodih. Tako bodo delavci posameznih strok v skladu z dosedanjim razvrstitvijo, ki je bila v Pokrajini v navadi, vključeni v novo organizacijo, ki bo imela podobno ureditev kakor takšne organizacije v Kraljevini. Vse to se je izvedlo v kratkem času, v soglasju in s sodelovanjem vodstev vseh sindikalnih organizacij v Ljubljanski pokrajini. Istočasno je bil ustanovljen tudi namestitveni urad, ki ima podobne naloge kakor enaki zavodi v Kraljevini. Vodi ga federalni podtajnik. Obenem deluje pri Visokem komisaratu inšpektorat za nadzorstvo nad delom, v katerem so predstavniki vseh sindikatov.

Nagla sprememba vremena

Ljubljana, 10. oktobra.

Davi je bila zaznamovana prav nagla sprememba vremena. Nastopila je južna struja. Jutranja temperatura se je napram včeraj dvignila kar za 5 stopinj! Včeraj je bila najnižja toplota +5,8°C, davi +10°C. Torej temperatura se dviga, nasprotno barometer počasi pada, kar napoveduje, da nastopi v kratkem deževno vreme. V sredo je bila zaznamovana najvišja dnevna toplota +16,2°C, v četrtek pa +17,6°C. Barometer je v sredo dosegel 772,7 mm, v četrtek 768,6 in davi 760,5 mm. Obstaja pa še upanje, da se vreme ne spremeni na huiše. Nekateri so se bali, da bo davi nastopila huda slana, ki bi pač v prvi vrsti pomorila vse lepo cvetoče dalije, ki so najbolj občutljive nasproti slani. Čez noč pa se je vreme naglo preobrnilo in zavladalo je južnejše. —d.

Redka prilika!

200 izvodov knjige »TROP BREZ ZVONCEV«, ki jo je spisal naš znani pisatelj Janez Jalen, je bilo tiskanih na antičnem papirju in vezanih v platno. Taka knjiga stane 20 Lir. Dobite jo v vseh knjigarnah kakor tudi v upravi »Slov. knjižnice«, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Prav tako bomo tudi od nadaljnjih knjig »Slovenčeve knjižnice« tiskali nekaj desetnih knjig na antičnem papirju in vezali v platno. Lahko se tudi na to izdajo naročite naprej. Vsak dosedajni naročnik »Slovenčeve knjižnice«, naj nam pridobi še novih stalnih naročnikov! Upamo da prva knjiga ni nikogar razočarala. Knjige ki, jih bo izdala »Slovenčeva knjižnica« so lepe, zato vsak s pridobivanjem naročnikov opravljaja veliko kulturno delo, obenem pa podpre tudi v socialnem oziru veliko tiskarskih delavcev, ki bodo ostali pri delu. Pridobite nam čim več naročnikov!

Gabrijel Čelesnik v času 30:06, šele na sedmo mesto se je plasiral znani Prosinec. Zmagovalec je dosegel povprečno brzino 20.170 km na uro.

Konjske dirke v San Siru. Rezultati za četrtek: Premija Salo 15.000 lir, proga 2800 m: 1. Palerna, 2. Bolzano; premija Marcalo 10.000 lir, proga 2000 m: 1. Capri corno, 2. Sorbite; premija Mottarone 12.000 lir, proga 1300 m: 1. Pascia, 2. Galoppo; premija Seghiola 8000 lir, proga 1600 m: 1. Palestro, 2. Orazio; premija Loreto 2000 lir, proga 1600 m: 1. Rinascence, 2. Orsera; premija Bresso 12.000 lir, proga 1000 m: 1. Tolda, 2. Atara; premija Brusoglio 12.000 lir, proga 1500 m: 1. Tancreda, 2. Pirano; premija Ceresio 10.000 lir, proga 2600 m: 1. Scapolo, 2. Tallandro.

Italijanski kolesarski asi se pripravljajo na veliko kolesarsko dirko, v kateri se bodo srečali z najboljšimi nemškimi kolesarji. Italijani že pridno trenirajo. Nemčija bo poslala na to srečanje 14 svojih najboljših. Tekmovali bodo v šestih kolesarskih disciplinah.

Igor Zagrebenec

Zavetje v pečevju

Skozi drugi obroček potegnemo še eno vrv. S prvega ga razvežemo. Naglo je napravljena zanka. Postavimo ga na noge in mu jo nataknejo okrog vratu.

Podstavijo mu pručko, da pride dosti visoko.

»Spodnesitek nato ukaže Pjer.

In stari Vresk obvisi v zraku. Toliko, da z nogami ne drsa po tleh.

Tako premine pri priči.

Pjer spet izdere sabljo, ko se mu za-

zdi, da Vresk visi že dosti dolgo. Režilo

čistne, vrv se prereže, truplo starega

Vreska pa se z zamolkim padcem raz-

prostre po tleh. Tako revna je zadnja

drža, da jih obide srām pred tem, kar

so bili napravili.

»Zažite hišo!« ukazuje Pjer, glas pa

se mu trese.

V izbo nanosijo slame, Petra poteg-

nejo s praga, Burgo v veži pa puste pri

miru.

Zdej podpalijo.

Dim napolni izbo. Zunaj razvezavajo

butarice in jih skozi okna mečejo v hišo.

Kmalu sikne skozi dim svetel plamen.

Lebon sežene iz hleva živino, potem

pa podtakne ogenj. Bakljo vržejo na

svisli, na podu zažgo.

Kmalu se z Vreskovine začne valiti

gost, črn dim in ne mine dolgo, ko

skozi slamnato streho siknejo v jasni

dan ognjeni jeziki.

Bledi in spačeni malo proč od vročine nekaj časa brez besed postojijo, potem pa se jedro spuste po bregu navzdol proti Senožeti.

Skrbno je stregel Tone Lizi, ko sta

se spuščala po pečevju proti melem.

Spodaj sta postala in se še enkrat ozrla

nazaj gor k zavetju. Zares! Dobro je,

galo skrito! Oko, ki že ni vedelo, kje je,

ga ne bi moglo odkriti. Tako sta skle-

nila med potjo.

Počasi sta prihajala naprej. Liza se

je tu pa tam morala dolgo oddihati,

preden se je spet spustila niže. Kakor

otrok se je počutila varno v Tonetovih

rokah, kadar jo je snel s pečevja in jo

spet postavil na lepša tla.

Tako sta prišla na meli, se odpravila

v gozdček na oni plati in se urno spu-

ščala po slabo uhojeni stezi.

Ko sta minila drago pod Vreskovino,

sta se znašla pred zadnjim travnatim

bregom pod domom.

Kaj pa je to?

O, ti ljubi Bog!

Gost dim se je valil iznad drevja tam

gori.

Črn, kalen dim.

Spogledala sta se.

Kar na lepem je nekdo zarjul iz ne-

predirne gošče na levi:

»Kaj pa zijata?«

Vzdignil se je kakor žrd dolgi in su-

hi sosed Gradišar.

34

»Kaj pa zijata,« je znova zavpil. »Saj ni kaj več videti! Kar gor stopita, lep pogled se vama obeta! Vreskovina gori, da je veselje!«

»Streliš!« je zavpil Tone. »Tišči go-bec, mrha stara, kaj klobasaš!«

Od neznanca bolečine in jeze je

skril pesti in se pripravil, da plane

vanj. Lizo je presunilo nekaj gorečega,

tako silno je udarilo, da se ji je za-

magljilo pred očmi. Opotekala se je.

»Na, Tone, tule imaš požirek žganega!

Še ti se tako nakrampa! Kakor sem

se jaz, pa te nobena reč ne bo več bo-

lela!«

Gradišar se je primajal bliže. Hudo

je od njega udarjal duh po žganju.

»Kar z mano stopaj!« je zavpil. »Od

Gradiševine ne bosta videla več kakor

okajene tramove! Ali misliš, da sta vi-

dva kaj na boljšem? Kje pa! Burgo sem

prejle nesel v grmovje, po vseh štirih

mi je prišla nasproti, ožrana pa tako

kakor koruzni kerži! Tako je mlo to-

žila, reval! A, to ti je bila ženska, pra-

vega srca! Ti je nisi poznal, jaz pa, —

takrat, ko je bila še mlada! Gradišarica

naj bi bila, sem rekel staremu, on pa,

da me prekolne in da nikoli ne bom do-

bil grunta! — Seveda, Gašper, saj si ga

poznal, — a, kaj, ti ga nisi poznal, saj

imaš še čisto mlečne zobe — Gašper,

Morožarjev hlapec, ta jo je bil speljal!

Pa se nista vzela! Morožar ni pustil.

Veš, kaj mi je tiste čase hodilo na mi-

sel? Morožarja sem mislil ohladiti. Tako

sem imel Burgo rad, čeprav sem spre-

videl, da nikoli ne bo mogla biti moja!

Tako, tako, Tone! Tako je bila ta reč!

Zdej se mi pa

ESPOSITORI ALLA FIERA DI LUBIANA

RAZSTAVLJALCINA LJUB- LJANSKEM VELESEJMU

ITALIA

**BELLEZZE NATURALI
ARTE - LAVORO**

**NARAVNE LEPOTE
UMETNOST - DELAVNOST**

Nel visitare la Fiera di Lubiana recatevi al Padiglione italiano dove troverete un'ampia documentazione fotografica dell'operosità creativa del popolo italiano nella cornice di bellezze naturali ed artistiche.

Ko boste obiskali ljubljanski velesejem pojdite v italijanski paviljon, kjer boste našli obširne fotografske dokaze stvariteljske delavnosti italijanskega naroda v okviru naravnih in umetnostnih krasot.

ITALVISCOSA

MILANO - CORSO VITTORIO EMANUELE N. 37-39

Società per la vendita esclusiva delle fibre tessili artificiali viscosa prodotte da:

Družba za izključno prodajo umetnih viskoznih tekstilnih vlaken, ki jih izdelujejo:

SNIA VISCOSA - CISA VISCOSA - CHATILLON
43 stabilimenti -- 38.600 operai 43 tovarn --- 38.600 delavcev

PRODUZIONE

raion lucido
raion opaco
lavorati di raion
fiocco opaco
fiocco lucido
filati speciali

I Z D E L K I

bleščeči raion
moten raion
rajonski sukanci
moten fiocco
bleščeči fiocco
posebne vrste prediva

AGENZIA GENERALE PER LUBIANA

GENERALNA AGENCIJA ZA LJUBLJANO

S. C. I. E.

SOCIETÀ COMMERCIALE IMPORTAZIONE ESPORTAZIONE
MILANO - CORSO DEL LITTORIO N. 9
LUBIANA - TYRSEVA CESTA 33

CORRISPONDENTE PER LA CROAZIA
KORRESPONDENT ZA HRVATSKO

INDUVOZ d. d. - ZAGABRIA - Trg „N“ 12

Fiera di Lubiana — Padiglione ITALVISCOSA — Ljubljanski velesejem

FEDERAZIONE ITALIANA DEI CONSORZI AGRARI

ITALIJANSKO ZDRUŽENJE POLJEDELSKIH KONZORCIJEV

Tutte le materie e macchine per l'agricoltura
Tutti i prodotti dell'agricoltura

Vse orodje in stroji za poljedelstvo
Vsi proizvodi poljedelstva

ROMA - Via XXIV Maggio, 43

ARRIGONI TRIESTE

CONSERVE
ALIMENTARI

JEDILNE
KONZERVE

STAND N° 478/483

8/1193

INDUSTRIA COMMERCIO ARTICOLI TECNICI

ANTONIO QUINTAVALLE S.A.

Capitale Sociale L. 1.000.000 — interamente versato

Agenti di vendita con deposito — Prodajni agentje s zalogo:

Atti, Zerbini & Co. — Utensileria per le industrie meccaniche e navali. - Orodje za mehanične in ladijske industrije.

Filp — Lime di precisione, raspe e utensileria da falegnami. Precizijske pile, rašpile in mizarsko orodje.

S. A. Mole Norton — Mole e lime abrasive per tutti gli impieghi. - Brusi in sirgalne pile za vsakovrstne uporabe.

S. I. A. U. — Acciaia da utensili, costruzione ed inossidabili. - Jeklo za orodje, konstrukcije in nerjaveče jeklo.

S. A. Acciaierie Bolzano — Fusioni e forgiati greggi e lavorati. - Lito in kovano surovo in obdelano železo.

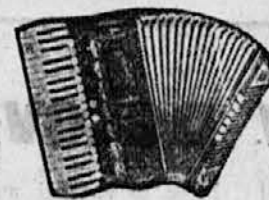
S. A. I. Cuscinetti a sfera S. K. F. — Cuscinetti a sfere e rulli per tutte le applicazioni. - Blazinice s kroglicami in valji za vsakovrstno uporabo.

Teste automatiche a scatto per filettare T.A.S. - Avtomatizirane glave na zaklop za obrobe T.A.S.

TRIESTE - Via Cesare Battisti N. 4 - Telefono N. 68-38

SCANDALLI

LA GRAN
MARCA ITALIANA

VELIKA ITALI-
JANSKA ZNAMKA

CAMERANO - (Ancona)

Posteggio Fiera No 296-297

Prostor na velesejmu št. 296-297

FRANCO GAY

Pelli per pellicceria e confezioni

Kože za krznarstvo in konfekcije

INGROSSO — ESPORTAZIONE

stand No. 6 218-221

NA DEBELO — IZVAZANJE

Via Montenapoleone 5 - **MILANO** - Telefono N. 75-231

PREPARATO CON
DISTILLATI DI VINO
INVECCHIATI

COGNAC BISLERI

PREPARAT ZA
STARE VINSKE
DISTILATE

ESPOSITORI ALLA FIERA DI LUBIANA

RAZSTAVLJALCI NA LJUB- LJANSKEM VELESEJMU

BREDA

Costruzioni Meccaniche Capitale So-
ciale L. 200.000.000

Via Bordon 9

Stabilimenti — Podjetja: Sesto San Giovanni
(Milano) — Brescia — Mestre — Roma — Napoli

Materiale rotabile ferrotranviario — Macchine
elettriche, agricole e industriali — Macchine per
trattamento dei minerali — Compressori stra-
dali — Caldaie — Serbatoi — Carpenterie metal-
liche — Acciai — Getti di acciaio — Pezzi
stampati e forgiati — Costruzioni navali

Železniški vozni material — Električni stroji,
poljedelski in industrijski — Stroji za obdelavo
rudnin — Cestni valjarji — Kotli — Rezervarji
— Kovinasto ogrodje — Jeklo — Jekleni vlitki
Vtisnjeni in kovani deli — Ladijske konstrukcije

LE ARMI DELLA VITTORIA
Esercito - Marina - Aviazione
LE MACCHINE DELLA PACE
OROŽJE ZMAGE
Vojaštvo-Mornarica-Letalstvo
STROJI MIRU

Società Italiana Ernesto Breda — Milano

Gruppo - Skupina

FIAT

Torino

Marelli

MACCHINE ELETTRICHE, POMPE E VENTILATORI

ELEKTRIČNI STROJI, ČRPALKE IN VENTILATORJI

Rappresentante per la Provin- Zastopnik za Ljubljansko po-
cia di Lubiana krajino

ELEKTROINDUSTRIJA S. A. D. D. - Gosposvelska cesta 13 - LUBIANA

ERCOLE MARELLI & Co S. A. - Corso Venezia 16 - MILANO

DALMINE-S.A.

CAPITALE: L. 120.000.000 — GLAVNICA

AGENZIA PER LUBIANA:
Zastopstvo za Ljubljano:

I. S. D. A.

IMPIANTI
SOLLEVAMENTO DI-
STRIBUZIONE ACQUA

TUBI DI ACCIAIO SENZA SALDATU-
RA FINO AL DIAMETRO

di 825 mm, in tutte le esecuzioni e
per tutte le applicazioni.

BREZZIVNE JEKLENE CEVI

do premera 825 mm v vseh izgotov-
vitvah in za vse uporabe

LUBIANA - Via G. Verdi 2 - LJUBLJANA

TRIESTE

Via L. Cadorna, 12 A

MILANO

Via Vitruvio 85

BRUNO AGOSTINI

STAND 138/143

TUTTE LE MACCHINE
UTENSILI

VSI STROJI IN PO-
TREBŠČINE ZA DELAVNICE

COMPAGNIA GENERALE DI ELETTRICITA' - MILANO

Macchine - Motori - Trasformatori
Apparecchi elettrodomestici - Appa-
recchi radio - Frigoriferi elettrici

Stroji - Motori - Trasformatori -
Elektrogospodinski aparati - Radio
aparati - Električni hladilniki

Rappresentante per la Provincia di Lubiana - Zastopnik za Ljubljansko pokrajino
Ing. IVAN AHTIK - Livarska ulica 6 - Lubiana

Mostra delle ferrovie Italiane dello Stato Razstava italijanskih državnih železnic

L'Amministrazione delle Ferrovie Italiane dello Stato partecipa alla Fiera di Lubiana con l'invio dei più recenti e moderni tipi di materiale ferroviario costruiti in Italia:
una locomotiva elettrica a corrente continua 3000 volt della potenza di 2100 KW e della velocità massima di km. 120
una locomotiva a vapore aerodinamica sistema FRANCO per treni rapidi. Essa sviluppa una produzione di vapore superiore a quella delle caldaie di tipo normale con un aumento di potenza ed un risparmio medio di calore del 17%
una carrozza ristorante con servizio di bar per treni turistici organizzati dall'Opera Nazionale Dopolavoro.
una carrozza per trasporto merci con la cassa costruita interamente in alluminio anziché in acciaio.
un carro per la lavorazione della ginestra, che spostandosi nelle località ginestricole, costituisce un punto fondamentale per la risoluzione del problema di valorizzazione della ginestra. Inoltre vengono presentati 2 pannelli illustranti l'uso l'adeguazione dei mezzi di trasporto ferroviari alle sempre crescenti necessità belliche e civili e l'altro l'attività ed i servizi esplicati dalla Milizia Nazionale Ferroviaria nell'attuale momento.
Viene pure presentato il plastico della nuova stazione di Venezia S. Lucia.

Uprava Italijanskih državnih železnic je za svojo udeležbo na Ljubljanskem velesejmu poslala najnovejše in moderne tipe železniškega materiala, zgrajene v Italiji:
električno lokomotivo s stalnim tokom 3000 voltov, 2100 KW moči in največje hitrosti 120 km;
aerodinamično parno lokomotivo sistema FRANCO za brzovlake. Ta lokomotiva proizvaja več pare kot kotti navadnih tipov in tako poveča zmogljivost ter prihrani povprečno 17% na toploti.
jedilni voz z barom za turistične vlake, kakor jih organizira Dopolavoro.
tovorni voz v celoti izdelan iz aluminija namesto jekla
voz za obdelavo košenice. Ta voz tvori v krajih, kjer se goji ta rastlina temeljno točko pri reševanju problema, kako dati košenico njeno vrednost. — Poleg tega kažeta dva plakata kako se železniški prevoz prilagaja vedno rastočim potrebam vojske in civilnega prebivalstva in kako se razvija danes delavnost in pomoč narodne železniške milice. Videla se bo tudi plastično upodobljena nova postaja Venezia S. Lucia.

olivetti

Macchine per scrivere da ufficio e portatili. Agenzia per la Provincia di Lubiana: S. C. I. E. Milano - Ufficio di Lubiana: Tyrševa cesta 33 - telefono 23-66 - Fiera di Lubiana - Padiglione D - Posteggi 130-131-132-133

Pisalni stroji za pisarne in potovanja. Agencija za Ljubljansko pokrajino S. C. I. E. - Milano. Pisarna v Ljubljani: Tyrševa cesta 33 - telefon 23-66. Ljubljanski velesejem - Paviljon D, stojnice 130-131-132-133

olivetti

Andrejčkov
Jože:

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

85.

Aleš je vprav končal molitev, ko pride nekdo k njemu in ga ogovori po slovensko. Aleš ga vpraša: »Revež, ali je tudi tebe doletelo tisto, kar mene?«
»Prijatelj, moja nesreča je še večja ko tvoja. Desnico imam prestreljeno, pa je še obvezati nisem mogel. Lepo te prosim, daj mi kakšno obvezo, zakaj hudo me skeli.«

86.

Aleš je brž začel iskati po cerkvi. Ob zidu je zatipal kamniten kotlič, v katerem je bila voda. Brž je izpral ranjenemu tovarišu roko. Vzel je iz žepa snažno cunj, jo raztrgal in položil na rano. Potlej si je potegnil srajco izza pasu, je velik kos odtrgal, povil roko ter jo obvezal, kakor gre. Ranjenec je takoj čutil, da mu je boljše.

87.

S solzami v očeh se je zahvaljeval Alešu za blago delo, ta pa mu je dejal:
»Ljubi moj, nesreča naju je tako na lepem združila in sklenila med nama prijateljstvo. Pravijo, da je prijateljstvo, ki ga skleneš v nesreči, najbolj stanovitno in najbolj zvesto. Naj z nama ne bo drugače!«

Pregoreči srci dva dni v smrtnem strahu v piramidi Poročno potovanje, ki se samo po čudnem naključju ni končalo usodno

Skupina 40 tujcev se je pred nedavnim podala k piramidam v Teotihuacanu, da si jih ogleda. Obiskala je starodavna svetišča na tem kraju, ki spada v vsem Novem svetu vsaj za staroslovce gotovo med najzanimivejše. Leži kakih 40 kilometrov od mehiške prestolnice in so se izletniki odpeljali tja seveda z avtomobilom. Razlagalci pravijo, da ime »Teotihuacan« pomeni isto kot »mesto, kjer ljudje molijo bogove«. Tu so nekoč v starodavnih časih živeli ljudje, ki so bili še na zelo nizki stopnji omike, mnogo pozneje, nekako v šestem stoletju, pa ljudstvo Tostekov.

Piramida sončnega boga

Teotihuacan je imel nekoč približno 18 kvadratnih kilometrov površine. Skupina tujcev je obiskala med drugim piramido boga Sonca, imenovano Tonatiuh Itzaen. Piramidne oblike so nepravilne in meri stranica osnovne ploskve povprečno 215 metrov, visoka pa je piramida 65 metrov. Na zahodni strani drže nanjo stopnice. Zgradba sama pokriva ploskev, ki meri približno 46.225 kvadratnih metrov, njena prostornina pa znaša skoraj milijon kubičnih metrov.

Piramida ima na vrhu vodoravno ploskev in se zdi, kakor da bi bila odbita. Površina vrhne ploskve meri 18x32 metrov. Tu na vrhu je nekoč stalo svetišče boga Sonca. Odtod je razgled po vsej nekdanji metropoli, ki je po veliki večini zdaj razdejana, vendar človek še vedno lahko dobi pravo sliko o njenem sijaju in veličnosti. Na vzhodni strani je v steni piramide vhod v notranjost, kjer so bili zgrajeni posebni majhni prostori, podobni nekakim grobnicam, čeprav staroslovci menijo, da v tej piramidi niso nikdar pokopavali mrtvih.

Če se imata dva le preveč rada...

Omenjena skupina tujcev si je ogledala najprej znanostno veličastno piramido, potem pa se pod vodstvom vodnika podala po hodnikih v notranjost. Med izletniki sta bila tudi dva novoporočenca, ki sta se očitno imela od sile rada. Večkrat sta med ogledovanjem zanimive piramide nekoliko zaostala za drugimi, da bi bila vsaj za nekaj srečnih trenutkov spet sama. To svojo pregrečo ljubezen pa sta drago plačala. Ko je bil namreč ogled piramide končan, so vrata pri vhodu vanjo spet zaprli, in izletniki so se podali gledat še druge zanimivosti tega kraja.

Deček, ki bi še rad sladkarij, ju je rešil

Naslednji dan so obiskali precej oddaljeni kraj Casa Barrios, kjer sta se bila tista dva novoporočenca že prej pri neki priliki ustavila. Tam je zdaj skupino tujcev čudno pazljivo ogledoval nek deček. Iskal je vprav ona mlada zakonca. Na žalost pa je moral ugotoviti, da ju med izletniki tokrat ni. Iskal ju je zato tako vneto, ker je bil prepričan, da mu bosta spet dala sladkarij, kot takrat, ko ju je prvič videl. Ta deček je bil torej tisti, ki je novoporočenca prvi pogrešil in na to seveda tudi brž opozoril vodstvo izleta. Začelo se je povpraševanje za izgubljenca. Dolgo je bilo vse iskanje zaman. Slednjič so le ugotovili, da sta mlada novoporočenca morala ostati v piramidi boga Sonca, iz katere nista več mogla, ker so vrata pri vhodu vanjo po tistem obisku dva dni prej zaprli.

Res so se brž podali znova v notranjost »Sončne piramide« in našli tam pogrešanca. Bilo je to šele tretji dan po skupnem ogledu piramide. Novoporočenca sta bila sicer še živa, vendar je rešitev zanj prišla komaj še pravočasno. Od groze, ki sta jo morala pretrpeti, bi najbrž v kratkem umrli. K sreči sta imela s seboj v kovčegu nekaj jedil in pijače, s katerima sta preganjala strah pred smrtjo od lakote in izčrpanosti. Mladi mož je imel zelo res nesebično rad in je skoraj vsa ta okrepčila privoščil njej. Prepričan je bil namreč, da bo sam lahko dlje zdržal brez hrane kot pa njegova boljša polovica. Vendar pa je bil njun strah, da bosta morala med zidovjem starodavne piramide umreti od lakote in žeje, tolikšen, da sta se že vsa tresla, ko so ju našli. Če ne bi bilo tistega dečka, ki je vodstvo izleta opozoril na izgubljenca, bi morala ostati v piramidi ves teden. Samo enkrat na teden namreč razkazujejo tujcem to piramido. In bogve, kako bi se ta njun neprosto voljni zapor potem končal. Zelo tako so ju komaj še rešili živa, zlasti mlado ženo, ki je bila že tako slaba, da so jo morali takoj prepeljati v bližnjo bolnišnico.

DA TAKOJ
NAROČITE
Najnujnejše!
ZA VAS JE SLOVENCEV
KOLEDAR!

Ali znate kaj zemljepisja?

Precej na splošno je bilo nekoč in je morda še zdaj razširjeno mnenje, da Francozi znajo najmanj zemljepisja. Morda bi bilo treba k temu še pripomniti, da je ves svet takorekoč ena sama vas in da dobiš Francoza, kamor koli greš. Toda, koliko jih je, ki bi znali prav odgovoriti na vprašanje, katero mesto leži bolj na jugu, New York ali Napoli. V resnici pa je stvar ta, da Newyorčani in Napoličani žive na isti zemljepisni širini. In potem še tole: Štiri petine prebivalstva na zemlji živi na severni poloti, dočim so na južni po veliki večini oceani. Ogromne »zaloge« ljudstev v Evropi, na Kitajskem, Japonskem in v Indiji so »nagromadene« na severni zemeljski polobli. Polovica vsega človeštva, približno ena milijarda ljudi živi na razmeroma majhnem zemeljskem prostoru, ki na zemljevidu nosi ime Kitajska, Britanska Indija in Holandska Indija. Računajo, da živi na Kitajskem 431 milijonov ljudi, v Britanski Indiji 350 milijonov in v Holandski Indiji 65 milijonov. Če merimo področja raznih dežel po njihovi dolžini, vidimo, da je republika Čile še nekaj daljša kot pa Sredozemsko morje. Sredozemsko morje meri od Sirije do Gibraltarske ožine 3.675 km, dočim se republika Čile razteza v dolžino 4.542 km. In kako velika je Evropa? Brez evropske Rusije meri komaj dva in pol krat več kot otok Grönlandija. Grönlandija ima 2.175.600 kvadratnih kilometrov, vsa Evropa pa približno 5 milijonov, seveda brez evropske Rusije.

Ogromna vojna škoda na področju Dunkerquea

Po poročilu »Piccola« iz Pariza je francoska vlada zdaj natančno ugotovila, koliko škode je povzročila vojna med Nemčijo ter Francijo in Anglijo pri slavnem Dunkerque-u. V tem mestu je bilo pred vojno 3.787 hiš, vojna pa jih je od teh razdejala nič manj ko 2.650. Pravijo, da bo treba 82 odstotkov mesta Dunkerquea čisto na novo zgraditi. V Saint Malu, mestu s 3.000 poslopji, je bilo 635 popolnoma razdejanih, 150 pa težko poškodovanih. Na vsem področju Dunkerquea in v bližnji okolici je bilo okrog 7.000 hiš docela razdejanih.

»Obisk« št. 7-8

Te najnovejše številke danes že izljudenega ter priznanega družinskega mesečnika »Obisk«, bodo bralci in naročniki prav gotovo veseli, kajti že samo naslovno stran pokriva tako ljubeč motiv, da se doslej pri nas s takim nobena podobna revija ni mogla postaviti. Vesel in prijeten presenečen bo ostal pri njej, tudi nedomačin.

»Trije rodovi« je pod njo zapisano. Stara mati, mati in otrok v narodnih nošah ter v tehnično in kompozicijsko dovršenem fotografskem posnetku — to je slika prve strani ovitka. Na ovitku dalje najdemo še motive iz moderne italijanske mladinske počitniške kolonije, celostransko »Jesen ob Cerkljskem jezeru« in prav tako celostranski motiv s prenovljenega Ljubljanskega gradu.

V običajni bakrotiskani prilogi sta dva lepa prizora z ljubljanskega živilskega trga, nato pa sledi kar na treh straneh vrsta prekrasnih slik s Skrlatice: »Kako smo nosili križ«. Na dveh straneh so motivi s poti, prizori, ki dovolj zgovorno prikažejo trude in težave pogumnih planincev, ki so nesli križ na Skrlatico, na tretji pa stoji v snegu na temenu Skrlatice močniti križ pred nehom in pred silhueto očaka Triglava.

Med tekstom je nato razporejena še cela vrsta posrečenih in zanimivih fotografskih posnetkov s prečo vsebino (n. pr. Grozote vojne na Vzhodu), ter risb, ki so jih izdelali naši priznani umetniki.

Na prvem mestu je v tekstu zanimiva kritična priznanega pisatelja Janeza Jaina: »Odtrgan zaveznik«. Ilustriral jo je J. Trpin. Sledi »Pogovor s slovenskim slikarjem« (M. Siernen), ki ga je oblikoval dr. St. Mikuz. Med besedilom so razporejene tri prave uspele reprodukcije Sternovih del. Posebnost v tej številki je reportaža v slikah in v kratki besedi »Poezija čipk...« in beneškega stekla. M. Javornik končuje velesnimivo razpravo o Shakespearovih skrivnostih, tokrat pod naslovom: »Tistemu, ki bo razvozljaj Shakespearovo skrivnost«. Prevedel je poslednje poglavje iz Backon-Shakespearjeve avtobiografije. Iz Milanovega počitniškega dnevnika »bistro« napisana humoristična Zorka Simčiča. »Moda v jeseni«, »Sodobna kuhinja«, »Dobra domača zdravila« in podobne praktične rubrike pa so v »Obisku« že poznani, priljubljeni kotički. Niko Kuret nadaljuje prevod romana »Amariyllis, sladki cvet«. Prav lepo in pristrčno je napisana Krivčeva novelica »Drobna svetinica«, ki jo je zelo okusno ilustriral M. Sedej. Jože Košorok piše o »Tajnah okrog nas«, sledi stalni »crim«, ki nosi tokrat zaglavje: »Zlo rodi zlo«, nato Stefan Plut popisuje »Burno zgodovino najzanimivejših naših znamk«. »Uganke« in »Šah« — kakor že navadno — zaključujejo to zanimivo, dvojno (7-8) številko.

Ta nadvse lepo ter sodobno in zanimivo urejena družinska revija se naroča pri Upravi »Obiska«, Kopitarjeva ulica, trgovina Nicman, — Celoletna naročnina znaša samo 30 lir, polletna 15, posamezna številka pa 5 lir.

Kdor jo že videl, temu je ni treba posebej priporočati, ker bo sam pohitel in priporočal tudi drugim, da se nanjo naroče. Tak »Obisk« je v hiši res vedno dobrodošel!

BELA ČAROVNICA

pustolovski roman

26

Ta pa je brez ovinkov kratko dejal: »Pridite!«
Sledila sva mu na videz popolnoma ravno dušo. Priznavam pa, da so se mi tresla kolena. Vsa ta skrivnostna okolica me je navdajala s strahom in slutil sem, da se nama ne obeta nič dobrega.

Krenila sva v družbi zamorca, po ozkih, slabo razsvetljenih stopnicah, ki so se zdele brez konca. Zdelo se je, da se gajo do sredine zemlje. Nehote sem začel misliti na razne skrivnostne dogodke in povesti iz pariške razbojniške kronike. Ko smo končno dospeli do konca stopnic, sem zagledal drugega zamorca, ki je sedel poleg male mizice in malomarno pregledoval neko revijo.

Ko smo se približali, je dvignil glavo, počasi vstal od mize in naju sprejel pod svoje okrilje. Šel je pred nami po ozkem hodniku in dvignil težko preprogo. Namignil nama je, naj vstopiva. V prvem trenutku se mi je zazdelo, da se mi sanja ali pa, da sem nenadoma zblaznel. Znašel sem se v veliki dvorani, katere oboki zso bili podobni obokom cerkve v gotičnem slogu. Zvišine je prihajala raznobarna svetloba, ki se je neprestano spreminjala in skozi oblak dima osvetljevala človeške postave, ki so se kakor

blazne vrtele ob zvokih divjega »Jazza«. Ob stenah dvorane so bile razvrščene majhne mizice, okrog katerih so bili naslanjači temnordeče barve. Vse prostor je bil prenatrpan od vonjav raznih dišav, ki se je mešal z dušičnim vzduhom razgretih teles. Tu in tam je bilo videti majhne odprtine, ki so bile zakrite z mrežastimi zavesami. Brez težave je bilo mogoče spoznati, da so to spalnice.

Na precej vidnem mestu je bila ena izmed mizic prosta. Krenila sva v ono smer in se vsedla v udobne naslanjače. Prostor je bil zelo primeren, da sva mogla brez težave opazovati vse navzoče.

Nemudoma se nama je približal natakar, ki je tudi bil zamorec.

Doret je naročil steklenico šampanjca. Medtem ko sva čakala, sva z velikim zanimanjem opazovala svojo okolico. Mnogo stvari je vzbujalo najino pozornost.

Gostje so bili obeh spolov in videlo se je, da pripadajo vsi visokim krogom. Moški so bili v črnih večernih oblekah, ki pa so bile precej zmečkane, zaradi velikih gneče v dvorani. Gospe v krasnih toaletah, pokrite z dragulji so se sukale s svojimi kavalirji, nekatere v divjem

tempu, kakor da bi bile blazne, druge pa počasi, kakor da bi sanjale.

Nič manj pester ni bil pogled na one, ki so sedeli pri mizah.

Poleg naju je nek moški že v naprej okušal veselje ekrajsnje omame. Imel je pred seboj kozarec, napolnjen s šampanjcem in počasi stresal v penete še vino čudoviti prašek, ki naj bi mu prinesel blazenost. Skoraj z neko spoštljivostjo, kakor da bi opravljal svet obred, je dvignil čašo k ustom in počasi srkal njeno vsebino. Glavo je imel naslonjeno nazaj, oči pa napol zaprte.

Na drugi strani pa je neka gospa, ki je pravkar sedla k mizi, vzela iz svoje torbice majhen zavojček, stresla vsebino na dlan in kanila nanjo nekaj kapljic kolonjske vode. Ko se je prah dobro namočil, je dvignila roko k nosnicam in poželjivo vskakala mešanico.

Medtem je dospela nova skupina gostov, ki je sedla v našo neposredno bližino. Skupino sta tvorila dva moška in ena ženska. Posebno ta je vzbudila najino pozornost.

»Stavim vama uganke, gospoda. Uganite, koliko let ima ta ženska?«

Bila sva precej v zadregi, čeprav uganke ni bilo težko rešiti. Drugi moški in ženska sta tiho besede, ki nama jih je dejal njun tovariš in sta se okrenila k nama, ne da bi bila niti malo v zadregi. Ženska se nama je celo nasmejala.

Nobenega dvoma ni bilo, da je bila stara. Neštete gube so pokrivalo njen obraz. Pod malimi, skoraj ugaslimi očmi,

je bila koža vsa nabrekla. Njene gole roke so bile sama kost in koža. Njeni lasje so bili svetli, skoraj sivi. Vsa njena zunanost je pričala, da je že zelo stara.

»Torej?« je dejal njen tovariš, ki je očitno z nestrpnostjo pričakoval najino sodbo. — »Torej? Ali morete uganiti? Ni vam treba povedati njenih let z vsi natančnostjo... Zadošča mi samo približna navedba... Deset let več ali pa manj... to pač ni važno.«

Te besede niso zvezele kakor šala dobrovoljca, pač pa so se nam zdele cinične. Vsa zadeva se nama je zdela neprijetna, toda nisva se mogla umakniti odgovoru. Končno je Doret odgovoril: »Ne morem natančno presoditi, toda zdi se mi, da mora gospa imeti okrog petdeset let.«

»Na vsak način je hotel biti vljuden, kajti več kot jasno je bilo, da jih je imela najmanj sedemdeset let. Njegova vljudnost pa je bila slabo poplačana. Vsi trije so se zamejala.«

Midva sva bila v zadregi. Vsi trije so se smejali kakor blazni. Krohotali so se in široko odpirali usta. Tudi ženska se je smejala na vse grlo in kazala svoje čeljusti, v katerih je bilo le še nekaj orumenelih zob.

Ko se je njihov smeh nekoliko pomiril, se je najin sosed zopet obrnil k nama. Toda ni mogel tako hitro spregovoriti, ker se ga je vedno znova loteval smeh. Bil je ves rdeč in imel je solzne oči.

»Ah, Ta je lepa!... Petindvajset! Ah! ahl! ahl!... Petindvajset let... Ima samo petindvajset let... Postarala jo je Bela čarovnica!«

Oba naju je prevzel stud. Vsa naša človeška narava se je upirala ob tem strašnem odkritju. Hotela sva oditi, toda premagala sva se in ostala. Čakali so naju še strašnejši prizori.

Hotela sva odgovoriti, toda nisva vedela kaj.

V tem trenutku je črni natakar prinesel šampanjec. Postavil je pred naju kozarec, nato je vzel steklenico iz vrča z ledom, jo odprl in nama začel nalivati.

Steklenico je zopet postavil v led, vzel je iz žepa majhno škafličico in jo odprl. Bila je ekrajs polna belih zavojčkov. Pogledal naju je in vprašal: »Zelite?«

»Ni treba,« je odvrnil Doret. »Imamo jih s seboj.«

Zamorec se je priklonil in odšel. Doret je vzel iz žepa dva zavojčka in mi podal enega, rekoč:

»Stresi prašek polagoma v svoj kozarec. Ni se ti treba bati, saj je le sladkor.«

Poskušal sem posnemati tiste, katere sem poprej opazoval. Da bi se pokazal še bolj nepriljubljenega, sem si prižgal cigareto in zamišljeno opazoval kolobarčke dima, ki so se dvigali proti stropu, kjer se je raznobarna svetloba še vedno neprestano spreminjala. Opazil sem, da to spreminjajočo svetlobo dela reflektor, pred katerim je bila okrogla raznobarna plošča, ki se je počasi vrtila.